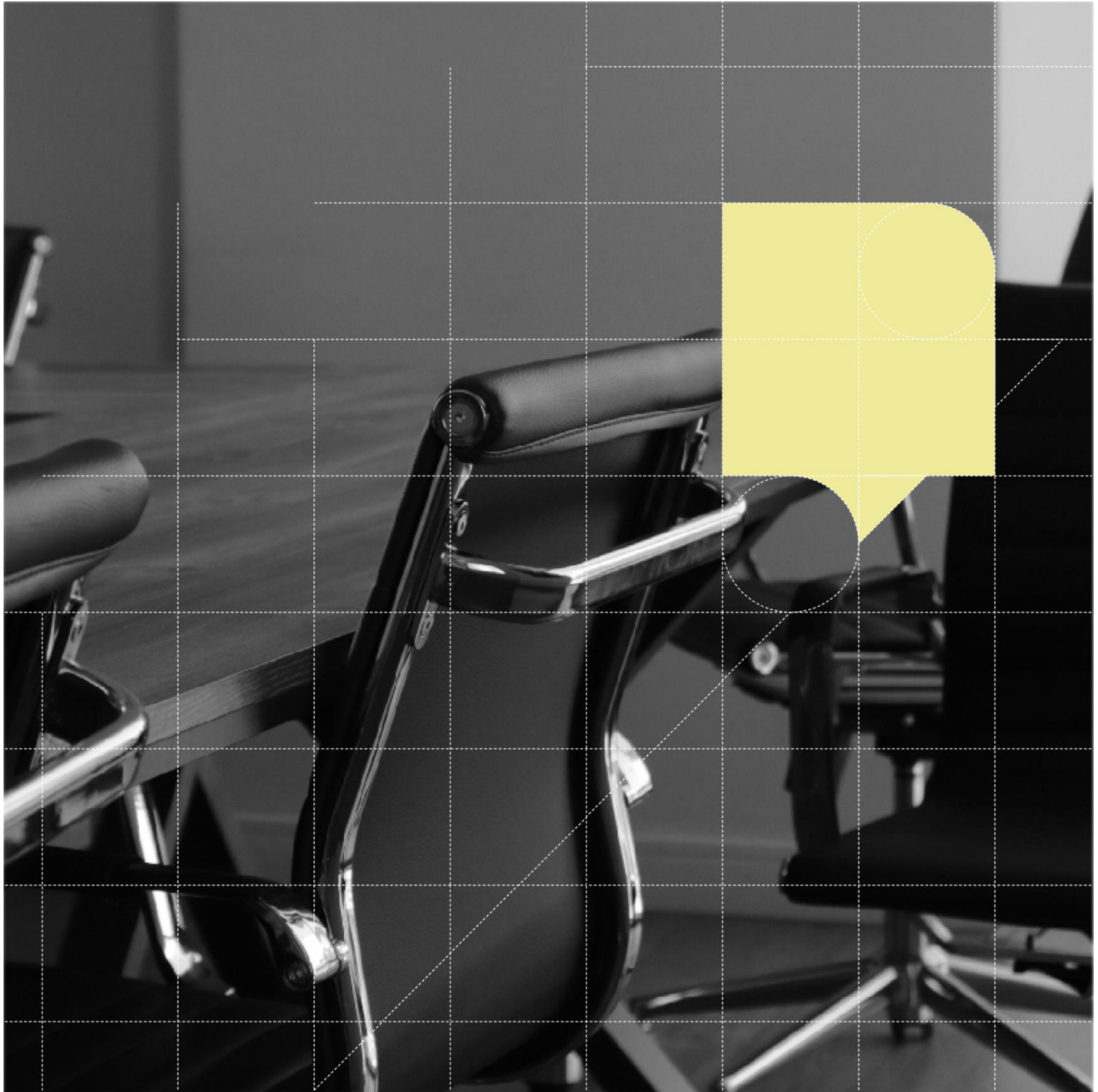

Regelrådets uttalelse

Om: **Krav til og tilsyn med taubaners bærende konstruksjoner**

Ansvarlig: **Statens jernbanetilsyn**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Statens Jernbanetilsyn

Deres ref.:
23/640-21

Vår ref.:
24/00180

Vår saksbehandler:
Bendik Dalene

Dato:
30.09.2024

Uttalelse

Om: **Krav til og tilsyn med taubaners bærende konstruksjoner**
Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Statens jernbanetilsyn (SJT) har sendt på høring forslag om endringer i taubaneforskriften og byggesaksforskriften. Forslaget innebærer blant annet at SJT overtar tilsynsmyndigheten for taubaners bærende konstruksjoner.

SJT har gjennomført en god utredning av tiltak som kan øke sikkerheten i taubanebransjen. Regelrådet mener det er enkelte svakheter i besvarelsen av spørsmålene i utredningsinstruksen punkt 2-1. Det gjelder utredningen av alternativer, berørte og virkninger.

Regelrådet finner det positivt at SJT er i tett kontakt med bransjen. Dialogen har blant annet vist at det er svakheter med dagens tilsynsordning, herunder mangelen på gjennomføring av tilsyn fra kommunene. SJT har gitt en oversikt over antall virksomheter med driftstillatelse, men etter Regelrådets vurdering burde bransjen vært beskrevet ytterligere. Særlig gjelder dette med tanke på om mindre virksomheter vil berøres av regelverksendringene, og om det kan være behov for å hensynta disse aktørene særskilt.

På grunn av enkelte mangler i utredningen av alternativer, berørte og virkninger kan ikke Regelrådet konkludere med at målene med forslaget kan nås til en relativt sett lav kostnad for taubaneverksamhetene.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

SJT har sendt på høring forslag om endringer i taubaneforskriften og byggesaksforskriften. SJT foreslår at taubaneforskriftens virkeområde utvides til også å gjelde «bærende konstruksjoner». Dette innebærer at SJT vil få tilsynsmyndighet også for denne delen av taubanenes konstruksjon. For virksomhetene vil endringen innebære at forskriftens krav til sikkerhetsnivå, sikkerhetsstyringssystem, risikovurdering, kontroll og vedlikehold også vil gjelde for bærende konstruksjoner.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

SJT opplyser om at det er 598 taubaner som har driftstillatelse i Norge. Dette gjelder ulike typer større og mindre skitrekke og skiheiser, gondoler og kabelbaner slik som på Fløyen og ved Gaustatoppen. Regelverket vil dermed gjelde ulike typer virksomheter. Etter Regelrådets forståelse er det også planlagt opprettelse av flere taubaner i Norge. Det er viktig at regelverket utformes på en måte som sikrer at bransjen har et tydelig rammeverk, og at det ikke oppstår unødige kostnader tilknyttet tilsyn. På denne bakgrunn har Regelrådet valgt å uttale seg om saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Som en del av problembeskrivelsen viser SJT til hendelser som har oppstått, og hvordan forslaget kan forhindre at lignende situasjoner oppstår igjen. SJT har tidligere sendt påminnelse til kommunene om deres tilsynsansvar for bærende konstruksjoner. Enkelte kommuner responderte på henvendelsen. Det fremgår av svarene at det har vært usikkerhet hos kommunene både tilknyttet ansvaret for, og gjennomføringen av, tilsyn. Etter kontakt med bransjen har SJT blitt gjort oppmerksom på at tilsyn ikke er utbredt, og det er noe uklart hvor omfattende problemet med dagens tilsynsordning er, særlig tilknyttet hvilket kompetansenivå kommunene besitter til å gjennomføre tilsyn av bærende konstruksjoner. Regelrådet vil påpeke at denne opplysningen er av betydning for en grundig forståelse av problemstillingen.

3.2 Utredning av alternative tiltak

SJT foreslår å selv overta tilsynsansvaret for bærende konstruksjoner. Tilsynet begrunner forslaget blant annet med at det vil skape oversikt for bransjen å kun forholde seg til én tilsynsmyndighet tilknyttet selve taubanedriften. Regelrådet mener det burde vært utredet et alternativ som går ut på å gi veiledning til kommunene slik at disse kan føre tilsyn også med bærende konstruksjoner. Utredningen av alternative tiltak må slikt sett ses i sammenheng med problembeskrivelsen. Ved å vise til hvor utstrakt problemet er, blir det lettere å vurdere om et alternativ hvor det gis veiledning til kommunene kunne vært aktuelt. Motsetningsvis; dersom veiledning til kommunene anses uaktuelt på bakgrunn av ressursbruk som kreves eller andre årsaker, kunne dette fremgått av utredningen.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

SJT viser til at det er 598 taubaner som i dag har driftstillatelse etter taubanelovgivningen. Det er vist til anslag på antall master og endestasjoner, samt taubanenes alder. SJT beskriver også at det er vanlig at bransjen benytter seg av tredjeparter for å gjennomføre spesielle inspeksjoner. Regelrådet mener at berørt næringsliv med fordel kunne vært beskrevet mer grundig. Dette gjelder eksempelvis hvorvidt små virksomheter, berøres av forslaget, og hvordan virksomhetene er geografisk fordelt. Hvorvidt bransjen forventes å øke/minske i antall vil også gi en relevant beskrivelse av bransjen.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Virkningene for næringslivet er beskrevet som at det vil være kostnader knyttet til periodisk kontroll og spesielle inspeksjoner, samt at bransjen kan oppleve økt tilsyn. SJT beskriver samtidig at økningen i tilsynsansvaret for SJT vil kreve økt ressursbruk. Etersom besparelsene for kommunene antas å være liten kan dette tilsi at det vil bli en netto kostnadsøkning i forbindelse med tilsynsaktiviteten og utarbeidelse av veiledningsmateriell. SJT beskriver ikke hvor store kostnadene vil være eller hvordan det økte tilsynsansvaret skal finansieres. Dersom kostnadene forventes å bli fordelt på bransjen burde dette fremgå av utredningen. Regelrådet mener videre det ville styrket utredningen dersom SJT estimerte kostnadene, både ved selv å gjennomføre tilsyn, samt ved et alternativ hvor kommunene gis veiledning.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Ved endringene i taubaneforskriften foreslår SJT å presisere i flere av bestemmelsene at forskriften skal gjelde også for bærende konstruksjoner. Regelrådet finner det positivt at SJT vektlegger hensynet til et klart og tydelig regelverk. Dette vil være med på å skape forutberegnelighet for bransjen. SJT fremhever videre at forslaget vil effektivisere tilsynsordningen på sikt. Regelrådet mener det er positivt at SJTs ønsker å forenkle tilsynsprosessen.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god

regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Regelrådet kan ikke se at SJT har vurdert hensynet til små virksomheter særskilt. Som nevnt ovenfor i punkt 3.3 burde det fremgå hvorvidt små virksomheter berøres. Dersom små virksomheter er omfattet av forslaget kan det vurderes hvorvidt det er behov for tiltak som sørger for at disse virksomhetene vil være i stand til å etterleve regelverket.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

SJT opplyser at de har tett kontakt med bransjen. Regelrådet vil fremheve at det er en styrke ved utredningen at berørt næringsliv er involvert. De berørte har kommet med verdifulle innspill tilknyttet forhold med dagens tilsynsordning.

4.3 Rapporteringsbyrder

Forslaget medfører noen endringer i dokumentasjon for virksomheter som søker om driftstillatelse. SJT skriver at de vil utarbeide et fastsatt skjema som bidrar til å holde de administrative byrdene for bransjen nede.

4.4 Fremtidsrettet regulering

SJT antar at tilsynsordningen på sikt vil effektiviseres og at bransjen vil bli sikrere. Regelrådet anser dette som viktige faktorer i at bransjen i fremtiden opprettholder en høy grad av seriøsitet og har tillit fra brukerne.

4.5 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet vil anbefale at SJT tar stilling til å evaluere regelverket etter at det har virket i noen tid.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet mener at SJT har gjennomført en god utredning med tanke på å sørge for sikkerhet i taubanebransjen. På sikt antar SJT at tilsyn vil kunne gjennomføres mer effektivt enn ved innføringen av regelverket. På grunn av enkelte mangler i utredningen av alternativer og virkninger kan ikke Regelrådet konkludere med at målene med forslaget kan nås til en relativt sett lav kostnad for taubanevirksomhetene.